

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum in circumstantia faciat de veniali mortale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

ergo dicendum, qd motus primi sensualitatis in infidelib. sint peccata mortalia, quia multo magis essent peccata mortalia fidelib. quia in vno & eodem actu plus peccat fidelis, q infidelis ceteris parib. ut patet per illud Apostoli ad Heb. 10. Quanto puratis eu de teriora mereri supplicia, qui sanguine testamēti pollutum duxerit; & secunda Petri 2. dicitur, Melius erat eis viam veritatis nō cognoscere, quā post agnitam retroire ab eo, quod traditum erat illis sancto mandato.

Ad argu. in contrariū. In corp. ar.

Ad ea vero quae in contrarium obijciuntur, patet ex dictis responsio ex his quae supra dicta sunt.

ARTICVLVS IIII.

Utrum circumstantia faciat de peccato ueniali mortale.

Q VARTO quaritur, utrum circumstantia faciat de peccato veniali mortale, & vtrū q sic. Dicit enim Aug. in Sermone de purgatorio, qd si diu teneatur iracundia, & ebrietas si assidua sit, transeunt in numerum mortalium peccatorum: sed huiusmodi sunt peccata uenialia ex suo genere, alioquin semper essent peccata mortalia, ergo peccatū veniale ex circumstantia assiduitatis, uel diuturnitatis fit mortale.

Serm. 4. in die animarū aliquantulum a principio to. 10.

Li. 4. dist. 24.

¶ 2. Præ. Delectatio morosa est peccatū mortale, ut Magist. dicit 24. dist. 2. lib. Sentent. sed si non sit morosa, est veniale peccatum, ergo circumstantia morositas facit de ueniali peccato mortale.

¶ 3. Præ. Plus differunt bonum, & malum in actibus humanis, quam peccatum ueniale & mortale: quia bonum & malum differunt genere. Sunt enim genera aliorum, ut dicitur in Pradicamentis. peccatum autem ueniale & mortale. cum vtrumque sit malum, conueniunt in genere: sed circumstantia facit de bono actu malum, ergo multo magis circumstantia facit de peccato veniali mortale.

In post prædicam. c. 4. de oppositis in fine. tom. 1.

Ar. præced.

¶ 4. Præ. Inter alias circumstantias ponitur propter quid, quæ quidem circumstantia pertinet ad finem: sed propter finem peccatum ueniale fit mortale, ut dictū est, ergo circumstantia de ueniali facit mortale.

SED CONTRA, circumstantia est accidens actus moralis, sicut ipsum nomen sonat. sed esse mortale peccatum pertinet ad speciem peccati, cum ergo nullum accidens constituat speciem eius, cuius est accidens, videtur qd circumstantia non possit de ueniali peccato facere mortale.

1. 2. q. 88. art. 5.

RESPON. Dicendum, qd actus moralis dicitur bonus, uel malus ex genere sui secundum obiectum. Supra hanc autem bonitatem, & malitiam potest ei duplex bonitas uel malitia aduenire: una quidem ex intentione finis, alia circumstantia, & quia finis est primum obiectum uoluntatis, ideo interior actus consequitur speciem ex fine, & si interior actus ex fine habet rationem peccati mortalis, transibit actus exterior in speciem interioris actus, & efficietur peccatum mortale, sicut supra dictum est: sed circumstantia non semper dat speciem actui morali: sed solum tunc quando nouam deformitatem addit ad aliam speciem peccati pertinentem, puta, cum aliquis super hoc quod accedit ad non suam, accedit ad eam quæ est alterius, & sic incidit ibi deformitas iniustitiæ, unde illa circumstantia dat nouam speciem, & proprie loquendo iam non est circumstantia: sed efficitur specifica differentia actus moralis. Si ergo circumstantia ad dita addat talem deformitatem, quæ sit contra præceptum Dei, tunc faciet id, quod est ueniale ex genere esse mortale. Id ergo, quod est peccatū ueniale ex genere, non potest fieri mortale, per

In art. præcedent.

F circumstantiam, quæ manet in ratione circumstantie, sed solū circumstantia, q transit in aliam speciem, sed cōtingit quæque qd aliqd est ueniale non ex suo genere, s. ex parte obiecti: sed magis propter imperfectionem actus, quia nō pertingit usque ad deliberatum consensum rationis, qui complet rationem moralis actus, & tunc talis circumstantia, quæ est completiua moralis actus, facit de ueniali peccato mortale, puta, deliberatus consensus superueniens.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod iracundia non potest porriat motum ad nocendum proximo. Inferre enim peccatum mortale, quia repugnat charitati quantum ad dilectionem proximi: sed quando motus fit ad appetitu inferiori, & ratio non consentit ut nocentem proximo graue proximo inferat, est peccatum mortale propter imperfectionem actus: sed si diu tenetur, non potest esse quin deliberatio rōnis superueniat. Intellegitur autem teneri diu non quod actus que diu durat: sed quia potest aliquis per rationem resistere, & tunc motus iracundie non tenetur diu si duret. Similiter dicendum est de ebrietate ebrietas quantum in se est, auertit rationem a Deo in actu, ut scilicet ratio ebrietate durate non possit in Deum conuerti. & quia homo non tenetur rationem suam semper in Deum conuertere actu, propter hoc ebrietas non semper est peccatum mortale: sed quando homo assidue inebriatur, videtur quod non curet, q ratio sua cōuertatur ad Deum, & in statu tali ebrietas est peccatum mortale. In enim uidetur qd conuersionem rationis ad Deum contemnat propter delectationem vini.

AD SECUNDUM dicendum, quod si similiter dicendum est de delectatione morosa, sicut & de morosa diu manente.

AD TERTIUM dicendum, qd circumstantia quando transfert bonum actum in malum, constituit nouam speciem peccati, & sic transfert in alioquin nus moris, & in tali etiā casu potest de ueniali peccato facere mortale.

AD QUARTUM dicendum, quod finis in quantum est obiectum actus, dat speciem actui morali, sicut ratione potest facere de ueniali mortale.

ARTICVLVS V.

Utrum in ratione superiori possit esse ueniale peccatum.

Q VINTO quaritur, utrum in ratione superiori possit esse ueniale peccatum, & videtur qd non. Dicit enim Aug. in 12. de Trinit. quod ratio superior inhaeret rationibus aternis, ex quo videtur quod in ratione superiori non sit peccatum, nisi per auersionem a rationibus aternis: sed omnimode peccatum est peccatum mortale, ergo in ratione superiori non potest esse peccatum, nisi mortale.

¶ 1. Præ. Peccatum in aliqua potentia non potest esse nisi p aliquā deordinationem actus in comparatione ad suum obiectum, sicut peccatum in actu videtur potentie esse non potest nisi per comparationem ad colorem: sed obiectum superioris rationis est ratio nis ultimus, quod est bonum aeternum, ergo peccatum in superiori ratione esse non potest, nisi per deordinationem circa finem ultimum: sed omnimode tale peccatum est peccatum mortale. Nam ueniale peccatum est circa ea quæ sunt ad finem, mortale vero circa finem, ut supra dictum est, ergo in ratione superiori non potest esse peccatum, nisi mortale.

¶ 2. Præ. Superior rō est q participat lumine gratie sed lux græ uirtuosior est, q lux corporalis, lux corporalis